

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

της Φωτιάδου Χαρούλας - Μαρίας

Κρητικές
Γραφές

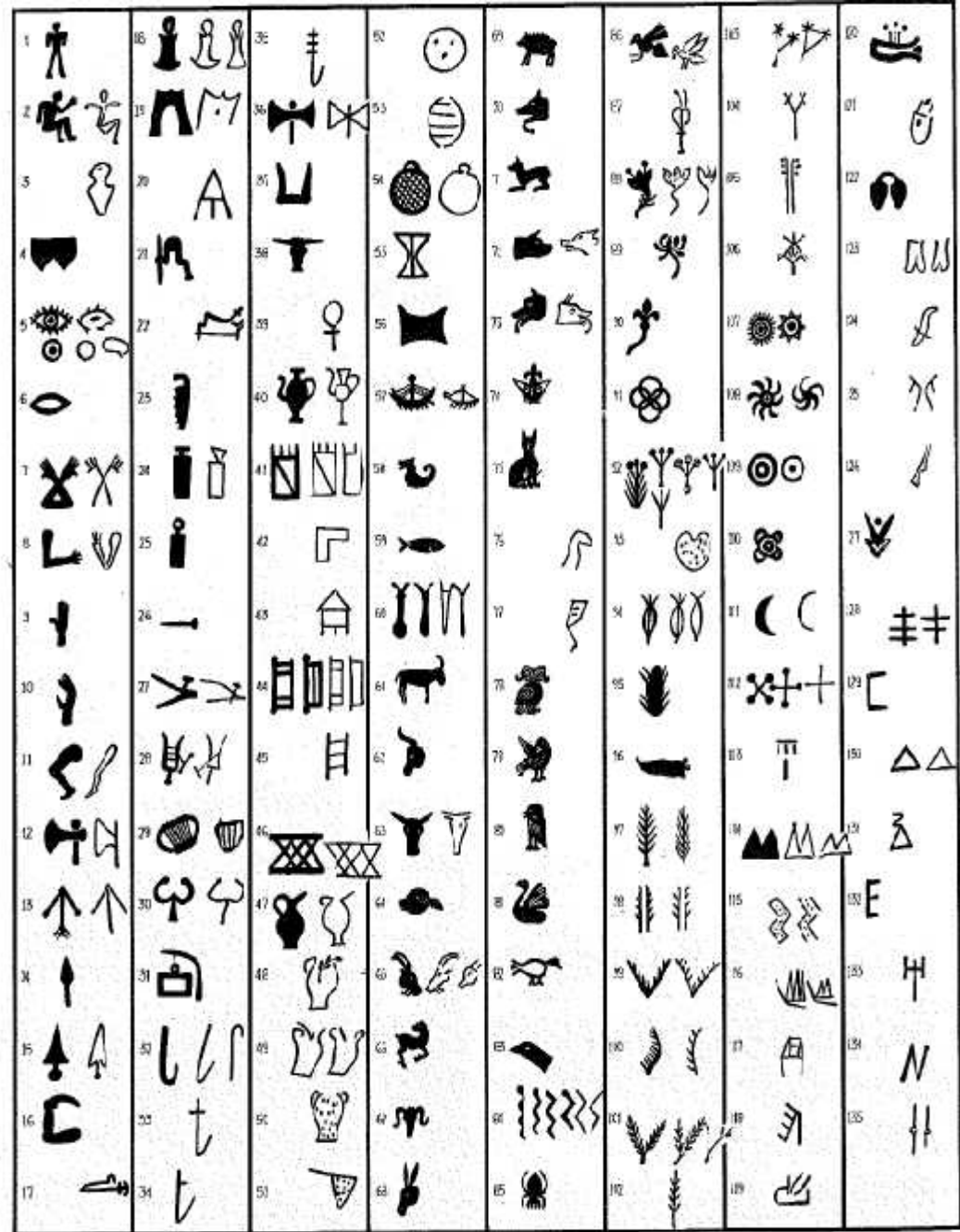
Κρητική
Ιερογλυφική

Γραμμική
Γραφή Α

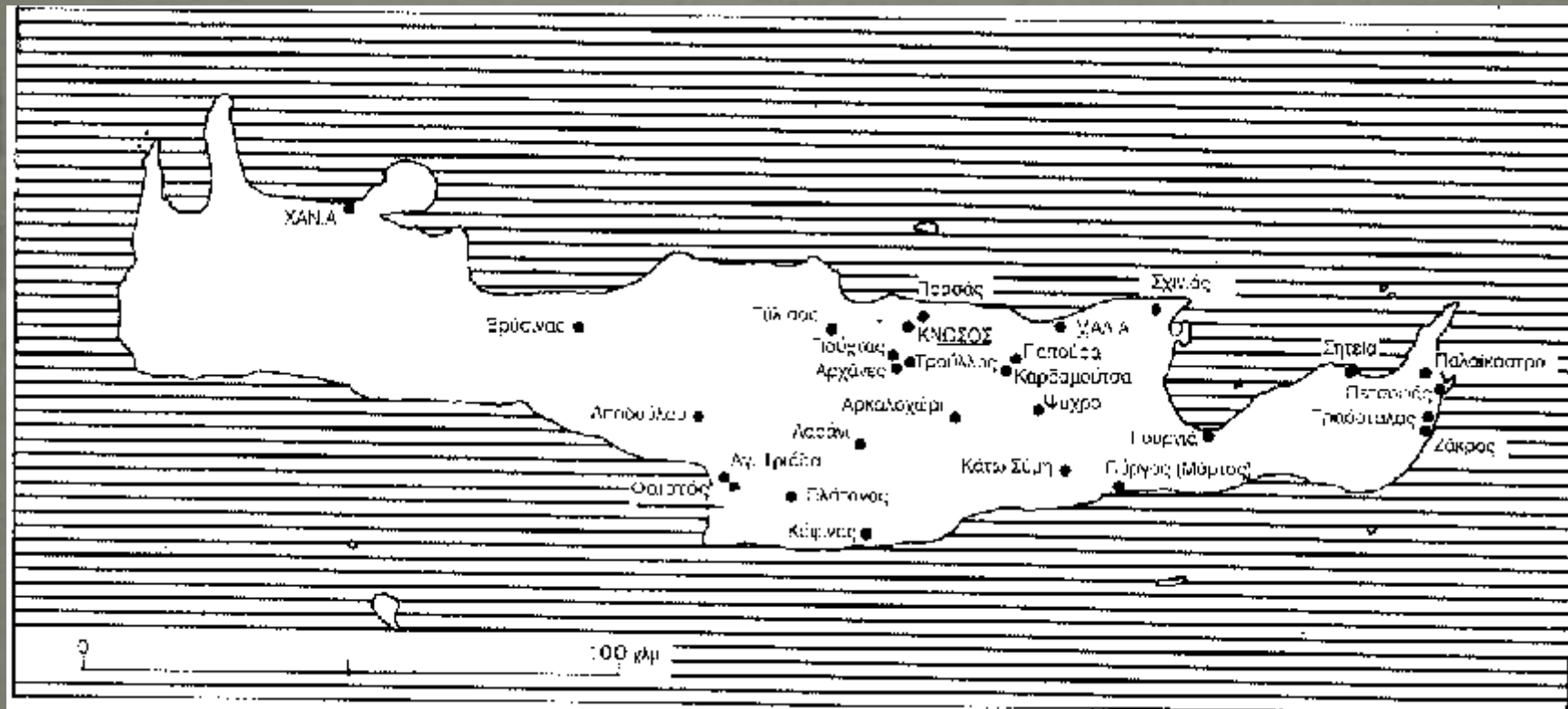
Γραμμική
Γραφή Β

Κρητική Ιερογλυφική

- Παλαιοανακτορική Περίοδο ως και την Α' Νεοανακτορική Περίοδο (2000 – 1700 π.Χ.)
- Κρήτη (Κνωσός, Μάλια, Φαιστός)
- Πολύπλευρες σφραγίδες και πινακίδες από πηλό
- Συλλαβογραφία ανοιχτού τύπου

Κρητική Ιερογλυφική

Εικ. 20. - Η κατανομή των κρητικών πινακίδων.

Ψυχρό: γραμμική Α· ΧΑΝΙΑ: ιερογλυφική και γραμμική Α· ΚΝΩΣΟΣ, ΜΑΛΙΑ: ιερογλυφική, γραμμική Α και Β. Η γραμμική Α μαρτυρείται επίσης στα Κέθηρα (Καστρί), στη Θήρα (Ακρωτήρι), στη Μήλο (Φυλακακωπή) και στην Κέα (Αγία Ειρήνη).

Κρητική Ιερογλυφική

- Λειτουργία: Διακοσμητικός, Διοικητικός – Λογιστικός χαρακτήρας
- Περιέχει συλλαβικά σημεία, αριθμογράμματα, κλάσματα και ιδεογράμματα
- Αποτελείται από περίπου 90-100 συλλαβογράμματα και ιδεογράμματα
- Κατεύθυνση: από δεξιά προς τα αριστερά, από αριστερά προς δεξιά και βουστροφηδόν

Κρητική Ιερογλυφική

- Υποθέτουμε ότι υπήρχαν έγγραφα από φθαρτά υλικά όπως περγαμηνές, παπύρους και φύλλα από φοίνικες
- Οι σφραγίδες απεικονίζουν επαγγέλματα, εργαλεία, σκεύη, μουσικά όργανα, πλοία, όπλα, φυτά, ζώα και ιερά σύμβολα
- Θεωρείται ότι έχουμε τα πρώτα συστηματικά αρχεία των ανακτόρων

Κρητική Ιερογλυφική

ΜΟΝΑΔΕΣ	) η = /	)))) η η = 5
ΔΕΚΑΔΕΣ	• = 10	:: = 40 ••• = 50
ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ	\ η / = 100	\\\\\\ = 500
ΧΙΛΙΑΔΕΣ	◇ = 1000	◇◇◇◇ = 6000
ΚΛΑΣΜΑΤΑ	∨ ἴσως = $\frac{1}{4}$	∨ ∨ = $\frac{3}{4}$
παράδειγμα	◇◇◇ ::)))) ∨ ∨ = 3644 $\frac{3}{4}$	

- Το αριθμητικό σύστημα είναι δεκαδικό όπως επίσης και της Αιγύπτου
- Τέλος, ενώ φαίνεται ότι ο χαρακτήρας των σημείων της Κρήτης είναι ανάλογος της Αιγύπτου, δεν υπάρχουν πολλά σημεία όμοια, έτσι δεν μιλάμε για μίμηση αλλά για επίδραση.

Γραμμική Γραφή Α

- Α' Νεοανακτορική Περίοδος (1700-1450 π.Χ.)
- Πιο διαδεδομένη, Κρήτη και νησιά Ν. Αιγαίου (Κέα, Μήλος, Κύθηρα), Κύπρος
- Πήλινες Πινακίδες σε μορφή ορθογώνιας δέλτου
- Συλλαβογραφία Ανοιχτού Τύπου

Γραμμική Γραφή Α

- Λειτουργία: Διακοσμητικός και λογιστικός χαρακτήρας
- Περιέχει συλλαβικά σημεία, αριθμογράμματα, κλάσματα και ιδεογράμματα
- Αποτελείται από περίπου 85-100 συλλαβογράμματα και ιδεογράμματα
- Κατεύθυνση: από αριστερά προς δεξιά, από πάνω προς τα κάτω, όπως και σήμερα

Γραμμική Γραφή Α

- Είναι εξελιγμένη από την Κρητική Ιερογλυφική και θεωρείται η γραφή του Μινωικού πολιτισμού της Κρήτης και των κτήσεών της
- Έχουμε τα πρώτα πραγματικά κείμενα γραμμένα συχνά και στις δύο πλευρές με κανονική συλλαβική, επισεσυρμένη, και ανάμειξη ιδεογραμμάτων και αριθμών
- Συχνά, οι καταγραφές συνεχίζονταν σε ολόκληρη σειρά από πινακίδες. Το καταλαβαίνουμε καθώς η δέλτος χαρακώνονταν προτού γραφεί το κείμενο και έτσι χωρίζονταν σε τμήματα με μικρές εισαγωγικές φράσεις

Γραμμική Γραφή Α

ΜΟΝΑΔΕΣ	$ = 1$	$\begin{array}{ l } \hline \\ \hline \end{array} = 5$
ΔΕΚΑΔΕΣ	$\cdot \frac{\pi}{\eta} \text{ --- } = 10$	$\begin{array}{ l } \hline \cdot \\ \hline \end{array} \quad \text{---} \quad \equiv \equiv = 50$
ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ	$\circ = 100$	$\begin{array}{ l } \hline \circ \\ \hline \end{array} = 500$
ΧΙΛΙΑΔΕΣ	$\text{---} \circ = 1000$	$\begin{array}{ l } \hline \text{---} \circ \\ \hline \end{array} = 4000$
ΚΛΑΣΜΑΤΑ	$\frac{\zeta}{\eta} \quad \eta \quad \angle$	
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	$\begin{array}{ l } \hline \text{---} \circ \\ \hline \end{array} \begin{array}{ l } \hline \circ \\ \hline \end{array}$	$\equiv \equiv \equiv \quad \begin{array}{ l } \hline \equiv \\ \hline \end{array} = 2496$

- Το αριθμητικό σύστημα όμοιο με την Κρητική Ιερογλυφική, με μικρές διαφορές

Γραμμική Γραφή Β

- Β' Νεοανακτορική Περίοδος (1425-1100 π.Χ.)
- Ηπειρωτική Ελλάδα και Κρήτη
- Πινακίδες σε μορφή μακρόστενου φύλλου
- Συλλαβογραφία ανοιχτού τύπου

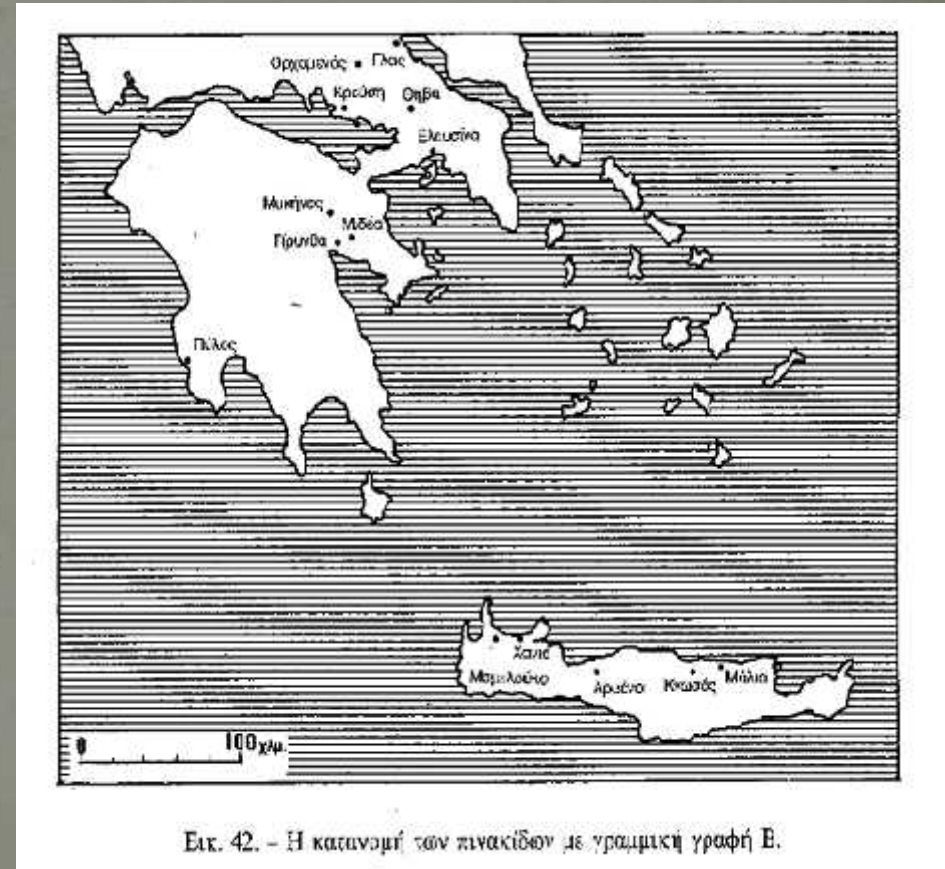
𐀀 01 DA	𐀁 16 GA	𐀂 31 SA	𐀃 40 JA	𐀄 61 O	𐀅 76 RA ₂
𐀆 02 RO	𐀇 17 ZA	𐀈 32 OO	𐀉 47	𐀊 62 PIE	𐀋 77 KA
𐀌 03 PA	𐀍 18	𐀎 33 RA ₃	𐀏 48 MO	𐀐 63	𐀑 78 GE
𐀒 04 TE	𐀓 19	𐀔 34	𐀕 49	𐀖 64	𐀗 79
𐀘 05 TO	𐀙 20 ZO	𐀚 35	𐀛 50 PU	𐀜 65	𐀝 80 MA
𐀞 06 NA	𐀟 21 OI	𐀠 36 JO	𐀡 51 DU	𐀢 66 TA ₂	𐀣 81 KU
𐀤 07 DI	𐀥 22	𐀦 37 TI	𐀧 52 MO	𐀨 67 KI	𐀩 82
𐀫 08 A	𐀬 23 MU	𐀭 38 E	𐀮 53 RI	𐀯 68 NO ₂	𐀰 83
𐀲 09 SE	𐀳 24 NE	𐀴 39 PI	𐀵 54 WA	𐀶 69 TU	(84)
𐀸 10 U	𐀹 25 A ₂	𐀺 40 NI	𐀻 55 MU	𐀼 70 KO	𐀽 85 KU
𐀿 11 PO	𐁀 26 RI	𐁁 41 SI	𐁂 56	𐁃 71 OME	𐁄 86
𐁆 12 SO	𐁇 27 RE	𐁈 42 WO	𐁉 57 JA	𐁊 72 PE	𐁋 87
𐁍 13 ME	𐁎 28 I	𐁏 43 A ₃	𐁐 58 SU	𐁑 73 MI	(88)
𐁒 14 OO	𐁓 29 PU ₂	𐁔 44 KE	𐁕 59 TA	𐁖 74 ZE	(89)
𐁘 15 MO	𐁙 30 NI	𐁚 45 OE	𐁛 60 RA	𐁜 75 WE	𐁝 90 OMO

Εικ. 45. – Τα συλλαβογράμματα της γραμμικής Β, τα περισσότερα του γραφέα 117 της Κνωσού.

Γραμμική Γραφή Β

- Λειτουργία: Διοικητικού και λογιστικού χαρακτήρα
- Περιέχει συλλαβικά σημεία, αριθμογράμματα και ιδεογράμματα
- Αποτελείται από περίπου 90 συλλαβογράμματα και περισσότερα ιδεογράμματα

Γραμμική Γραφή Β

- Κατεύθυνση: αριστερά προς δεξιά
- Αριθμητικό σύστημα: Δεκαδικό , πολύ όμοιο με την Γραμμική Α αλλά όχι κλάσματα
- Προέρχεται από την Γραμμική Α με αναπροσαρμογή, προσθήκη και μεταβολή συλλαβογραμμάτων
- Βρέθηκε πρώτη φορά το 1900 από τον Evans στην Κνωσό, ενώ το μεγαλύτερο πλήθος ευρημάτων που οδήγησε στην αποκρυπτογράφηση ήρθε στο φως το 1939 στο Ανάκτορο της Πύλου
- Αποκρυπτογράφηση: 1952, M. Ventris και βοήθεια J. Chadwick

Ο Δίσκος της Φαιστού

- Αποκαλύφθηκε το 1908 από τον Pernier σε ένα μικρό διαμέρισμα πλάι στους αποθέτες με τα πλίνθινα διαχωρίσματα στο ΒΔ τομέα του Ανακτόρου
- Χρονολογείται στο τέλος της Παλαιοανακτορικής Περιόδου (π. 1700π.Χ.)

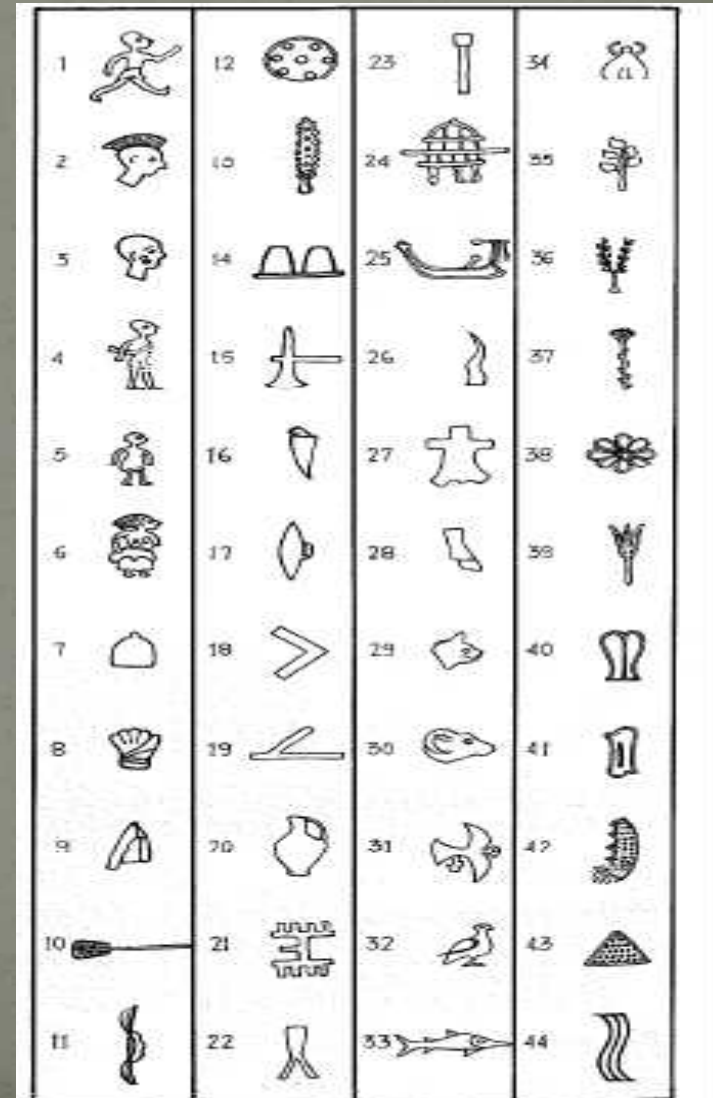

Ο Δίσκος της Φαιστού

- Γραμμένο σε μοναδική γλώσσα, αποτελεί ένα unicum
- Θεωρείται ένα τελετουργικό ιερό κείμενο
- Φτιαγμένο από πηλό με διάμετρο περίπου 16εκ. και πάχος 0,20εκ. Γραμμένο και στις 2 όψεις, κοχλιωτά από την περιφέρεια προς το κέντρο, με κινητούς τύπους επαναλαμβανομένους πολλές φορές
- Αποτελείται από 241 σημεία χωρισμένα σε 61 ομάδες (31 στην Α όψη και 30 στην Β όψη)

Ο Δίσκος της Φαιστού

- Θεωρείται η πρώτη εφαρμογή της τυπογραφίας
- Αποτελείται από ανθρώπινες μορφές, μέλη του σώματος, εργαλεία, όπλα, σκεύη, διάφορα ζώα και φυτά, πλοία
- Θεωρήθηκε ότι δεν προέρχονταν από την Κρήτη λόγω ύπαρξης πολλών στοιχείων από γειτονικά φύλλα
- Επιβεβαίωση αυθεντικότητας: πέλεκυς από Αρκαλοχώρι

Βιβλιογραφία

- A.J. Evans, *Scripta Minoa. The written documents of Minoan Crete, I: The hieroglyphics and primitive linear classes*, Oxford at the Clarendon Press, 1909
- Γ. Χριστόπουλος, (επιμ.) *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. 1: Προϊστορία και πρωτοϊστορία*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα, 1970
- J. Hooker, Τ. Μαραβέλιας, Χαράλαμπος Ε., Αραβαντινός Β., *Εισαγωγή στη Γραμμική Β'*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα, 1994
- O. Dickinson, *Αιγαίο Εποχή του Χαλκού*, Ινστιτούτο του βιβλίου – Α. Καρδαμίτσα, 2003

Βιβλιογραφία

- J. Chadwick, *Γραμμική Β και συγγενικές γραφές*, Παπαδήμας, Αθήνα, 1992
- R. Treuil, P. Darcque, J.-Cl. Poursat, G. Touchais, *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού*, Ινστιτούτο του Βιβλίου-Μ. Καρδαμίτσα, Αθήνα, 1996
- J. Younger, P. Rehak, “Writing and Administration” in *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, C.W. Shelmerdine (ed.), Cambridge University Press, 2008, p.173-177
- A. Karnava, “Phaistos Disc”, *Encyclopedia of Ancient Greek Language and Linguistics*, ed. G.K. Giannakis, 2014